

ИЗРАЕЛ НАКОН РАТА СА ХЕЗБОЛАХОМ

ОБАВЕШТАЈНИ ШОК

Познато је да су одлуке израелске војне команде у прошлим ратовима биле засноване на тачним обавештајним подацима о војним могућностима и стратегији непријатеља. У складу с тим, израелски војни састави су без посебних тешкоћа изненађивали, разбијали и уништавали армије непријатеља и запоседали њихову територију. Многе чињенице указују на то да је у рату са Хезболахом прилично заказала израелска обавештајна компонента, како на стратегијском тако и на тактичком нивоу.

Резолуцијом број 1701 Савета безбедности УН, 14. августа 2006, окончан је једномесечни рат између државе Израел и недржавног герилског покрета Хезболах, који је почео 12. јула после терористичког напада Хезболаха на Израел у којем је убијено седам израелских војника, а два су отета. Упркос великом броју жртава (око 1.200 убијених и више од 4.000 рањених особа) и великих разарања и уништења објеката инфраструктуре (уништено је чак 15.000 стамбених објеката), у сукобу између око 30.000 војника копнених снага, скоро целокупне авијације и морнарице Израела и герилске милиције од око 5.000 припадника Хезболаха, војни учинак сукобљених страна није био нарочит.

Међутим, он није омео обе стране да "славе победу". С тим у вези, донекле је прихватљива изјава лидера покрета Хезболаха Шеика Хасана Насралаха да су његови борци постигли "стратешку и историјску победу" над Израелом, јер израелска армија није остварила циљ офанзивном одбрамбеном операцијом у Либану који је гласио: "уништити војни потенцијал Хезболаха". Са друге стране, са резервом се може прихватити изјава америчког председника Џорџа Буша да су "герилци Хезболаха претрпели пораз од Израела".

■ ДОКТРИНА МУЊЕВИТОГ НАПАДА

Имајући у виду да је Израел у свим ратовима са суседима од 1948. године до овог (2006) доктрином муњевитог напада успевао да у врло кратком року постигне спектакуларне победе, намећу се важна питања: шта је доприносило његовој победи у прошлим ратовима, а шта је осујетило његову, несумњиво пројектовану али неостварену победу у овом рату?

Поуздан одговор је заиста тешко дати, јер би захтевао студиозну анализу бројних и разноврсних чинилаца, чињеница и околности. Зато овом приликом разматрамо само један, веома важан аспект. Наиме, познато је да су одлуке израелске војне команде у прошлим ратовима биле засноване на тачним обавештајним подацима о војним могућностима и стратегији непријатеља. У складу с тим, израелски војни састави су без посебних тешкоћа изненађивали, разбијали

и уништавали армије непријатеља и запоседали њихову територију. Многе чињенице указују на то да је у овом рату прилично заказала израелска обавештајна компонента, како на стратегијском тако и на тактичком нивоу. Почетно изненађење (убиство и отмица израелских војника) које је Хезболах остварио 12. јула на територији Израела с временом је проширено и испољавано на нове начине у Либану. Било је изражено у толикој мери да је принуђивало израелску команду да битно коригује своју одлуку о "уништењу" Хезболаха. Чак су се и израелски командоси, уместо да изненаде непријатеља, суочили са непријатним ситуацијама, јер су у више наврата безуспешно покушали да униште руководећи кадар Хезболаха.

Тако нешто ретко им се дешавало у прошлости и у актуелном рату приликом њиховог ангажовања против вођа и милитантних састава радикалних палестинских организација у појасу Газе. На пример, локални лидер Хамаса Набил Абу Селмеј и његова деветочлана породица убијени су 12. јула дејством израелских снага, а израелска војска је 28. јула извела успешну операцију на северни део појаса Газе, уништивши тунел који су прокопали Палестинци како би се тајно снабдевали оружјем.

Именовање генерала Мошу Каплинског у јеку жестоких сукоба (9. августа) за главног координатора израелских снага у Либану, чиме је смењен са дужности дотадашњи командант израелске операције против Хезболаха, генерал Уди Адам, довољно је указивало на озбиљне тешкоће израелског командовања на отклањању последица постигнутих изненађењем које им је приредио Хезболах. Првенствено се радило о немоћи израелских обавештајца и њихових софистицираних осматрачко-извиђачких средстава да открију локацију и прате премештање ракетних система Хезболаха. Дакле, нису били у стању да прибаве ваљане обавештајне податке о ракетној опасности које би предочили израелској команди и омогућили да она буде уништена употребом "паметних" оружја. Њихову немоћ су дневно осећали грађани на северу Израела, који су стрепели од ракетних дејстава Хезболаха. Наравно, регистровани су и многи други промашаји израелских обавештајца, а биће поменути само неки.

■ НЕПОЗНАВАЊЕ ВОЈНЕ МОЋИ НЕПРИЈАТЕЉА

Догађања на терену (у јужном Либану где се одвијала операција уништења војних потенцијала Хезболаха) систематски су указивала да израелско командовање не располаже ваљаним обавештајним подацима о милицији Хезболаха. Та чињеница најпре је потврђена одлуком израелске војне команде да искључиво снажним дејствима авијације протера Хезболах са израелско-либанске границе. Касним уочавањем погрешне одлуке, обезбеђење је довољно време наоружаним саставима Хезболаха да изведу пун стратегијски развој и организују чврсту одбрану, коју су потом веома тешко савлађивали копнени састави израелске војске.

Увидело се да израелска авијација није у стању да уништи фортификацијске објекте (бункери, тунели и сл.) Хезболаха, а тај задатак нису могле успешно да реализују ни оклопно-механизовани састави. Поменимо да су израелски авиони 19. јула бацили 23 тоне бомби на командни бункер Хезболаха у јужном Бејруту, где се налазио и вођа тог покрета Хасан Насралах, али нису успели да га униште. Тиме је пропao покушај да се обезглави непријатељ. Израелска авијација је на истом циљу извела сличан (неуспешан) напад. Наиме, 14. јула њена главна мета напада био је вођа Хезболаха шеик Хасан Насралах. Прецизним дејствима из ваздуха уништила је његов стан и седиште Хезболаха у Бејруту. Међутим, иако је напад изведен на основу "поузданих" података израелских обавештајца ("лоцирали су Насралаха у строго чуваној зони у јужном делу Бејрута"), показало се да шеик Насралах није био на месту где је требало да буде убијен.

Непознавање непријатеља утицало је на споро окончање војне операције ("уништење војне структуре Хезболаха", како је твр-

дио израелски премијер Ехуд Олмерт). Покушај остваривања циља испољавао се појачаним дејствима авијације по цивилној инфраструктури Либана и тиме, неминовним „коллатералним жртвама“. Ту чињеницу су међународни фактори вредновали као снажан аргумент за осуду, иначе, оправданог офанзивног одговора Израела на терористичку агресију Хезболаха.

Многе чињенице су током тог оружаног сукоба указивале на недовољну обавештеност израелских обавештајаца о врстама и количинама наоружања са којима располаже Хезболах. Током одвијања ратних дејстава установљено је да Хезболах поседује око 10.000 разних врста ракета „земља-земља“ размештених на простору јужног Либана. Реч је о „кађушама“, чији је домет 30 км и експлозивно пуњење 15 кг, „fajr/road-2“, чији је домет 45 км и експлозивно пуњење 45 кг и „fajr-5/road 3“, чији је домет 75 км а експлозивно пуњење 90 кг.

Таква необавештеност омогућила је противницима да током оружаног сукоба из јужног Либана испале више од 3.500 ракета на градове и села у северном Израелу. Истовремено су дејством по израелским копненим снагама успоравали њихово брзо напредовање, наносећи им осетне губитке. Посебну ефикасност показали су наводно руски ручни бацачи, познати као „вампири“, чијом употребом је Хезболах уништио око 30 израелских, веома квалитетних тенкова типа „меркава“ и убио 118 војника.

■ НЕПРИЈАТНО ИЗЕНАЂЕЊЕ

Напад који су снаге Хезболаха извеле 15. јула беспилотном летелицом натовареном експлозивом на израелски ратни брод док је патролирао дуж либанске обале, представљао је још једно непријатно изненађење за израелске обавештајце и свакако, озбиљно упозорење на могућност да непријатељ поседује и друга оружја изненађења.

Специјална операција израелских командоса против руководства Хезболаха у ноћи између 1. и 2. августа у граду Балбек у Либану, представљала је ваљан доказ о недовољној обавештености (или лошој процени) израелских обавештајаца о кретању чланова покрета. У тој ноћној акцији на око 100 км у дубини либанске територије, два хеликоптера десантирала су израелске командосе на кров болнице Дар ел Хикма у Балбеку. После петочасовног окршаја са припадницима Хезболаха (овакве акције се иначе изводе изненадно и трају што је могуће краће) командоси су се повукли, одводећи са собом пет особа. Једна од њих била је Хусеин Насралах – дакле презива се као лидер Хезболаха. Будући да је према саопштењу Тел Авива дотична операција била планирана

и изведена с циљем да се сломи „командна кичма Хезболаха“ (сматрало се да се у болници скривао шеик Мохамед Јазбек, један од вођа покрета), а поменути вођа није ухваћен, по свему судећи, израелски обавештајци насели су на дезинформацију Хезболаха. Чак ни накнадне информације објављене у медијима – да је специјална акција изведена да би се ослободили отети израелски војници наводно смештени у тој болници, односно да је изведена да се члановима Хезболаха покаже да се нигде не могу осећати сигурним – нису битније умањиле несумњиви промашај израелских обавештајаца.

■ НЕПОУЗДАНИ ПОДАЦИ

Сматра се да су, поступајући према такође непоузданим обавештајним подацима, израелски командоси извели још једну сличну и неуспешну специјалну операцију. Они су 19. августа у планинској области Афка, око 30 км западно од Балбека, примећени из хеликоптера десантирали два возила „хамви“, којима су се потом упутили ка бази Хезболаха у селу Бодај. Међутим, био је неуспешан њихов покушај да обману чланове покрета (представили су се као припадници либанске армије). Уследио је жесток окршај и повлачење израелских командоса.

Израелски званичници су посредно признали нелагодно ратно изненађење које је Израелу приредио Хезболах, односно немоћ својих обавештајаца. Како другачије схватити наредбу израелског министра одбране Амира Переца од 16. августа да се поведе истрага у вези са вођењем једномесечног рата против герилца Хезболаха у Либану, рата у којем је погинуло 160 Израелаца, од тога 41 цивил. Или, како тумачити јавно признање (24. августа) начелника Генералштаба Израела, генерал-потпуковника Дана Халуца да је војска грешила у једномесечном рату против Хезболаха у Израелу.

И оцена заменика лидера Хезболаха Наима Касема коју је пренео лист „Ан Нахар“ (26. августа) указује на извесну контраобавештајну супериорност Хезболаха, односно обавештајну инфериорност Израела. Наиме, Касем је изјавио да Израел није био спреман за рат и да је намеравао да се припрема још два три месеца, али да је под америчким притиском кренуо у неизвесну битку.

Израел је адекватно организована држава и несумњиво ће спровести озбиљну анализу свог ангажовања у поменутом рату против Хезболаха у Либану. Верује се да ће у догледно време отклонити уочене пропусте у обавештајној сфери и настојати да поврати своју обавештајну перфектност и ефективност коју је константно показивао током претходних неколико деценија приликом оружаног и специјалног сукобљавања са својим суседима. Обавештајни шок из једномесечног сукоба свакако ће бити брзо отклоњен. ■

Др Милан МИЈАЛКОВСКИ